

Проект

"Птахи мого краю"

Підготувала учитель початкових класів:

Пшінка Ніна Василівна.

Актуальність проекту

Наша планета під загрозою зникнення. І винні в цьому не природні катаклізми, а саме людство. Доки люди не почнуть постійно дбати про її природу на Землі, не навчаться зберігати і розумно використовувати скарби, нічого не зміниться. Тому мета цього проекту – змалечку привчати дітей любити і цінувати рідну природу, платити їй своєю добротою, увагою, дбайливим поведженням.

Мета проекту:

- * ознайомитися з птахами , які проживають в нашому краї;
- * з'ясувати, які птахи регіону занесені у Червону книгу України;
- * прийняти участь у святі «Птахи наші друзі» ;
- * активізувати бажання дітей допомагати птахам у несприятливу пору року: виготовити годівнички та підгодовувати пташок;
- * підвести до розуміння, що птахи – наші друзі, їх необхідно оберігати;
- * *виховувати у дітей любов до птахів, дбайливе ставлення до пернатих друзів.*

Вид проекту:

- Груповий;
- інформаційний, ознайомлювальний;
- практично-орієнтований;
- довготривалий.

Етапи проекту:

- 1) допроектна діяльність;

- 2) дослідницький;
- 3) презентація отриманих результатів.

I етап - допроектна діяльність.

1. Формування проектних груп.

2. Вибір проектними групами завдання.

3. Визначення проблемного завдання.

- а) зібрати та систематизувати інформацію про зимуючих, перелітних птахів півдня України та пташок, занесених до Червоної книги держави;
- б) складання віршів та оповідань ;
- в) намалювати малюнки «Птахи мого краю»;
- г) виготовлення годівничок;
- д) складання народного «пташиного» календаря;
- е) підбір загадок та віршів про птахів.

4. Вибір методів дослідження:

- а) робота з книгою;
- б) робота в Інтернеті;
- в) екскурсія;
- г) творча лабораторія;
- д) консультативна робота.

5. Розробка плану дослідження:

- а) збір даних з використанням наукової літератури, Інтернету;
- б) аналіз та обробка отриманих даних;
- в) екскурсія до лісу;
- г) малювання малюнків про птахів;
- е) виготовлення годівничок;

є) ліплення з пластиліну пташок;

ж) підбір загадок, приказок, прислів'їв, легенд, пісень про птахів.

II етап – дослідницька діяльність.

- 1) Збір даних про перелітних та зимуючих птахів півдня України та пташок, які занесені до Червоної книги України.
- 2) Аналіз та оброблення отриманих даних.
- 3) Складання віршів та оповідань «Годівничка»
- 4) Малювання малюнків «Допомога птахам взимку»,
- 5) Підбір віршів про пташок;
- 6) Виготовлення годівничок та розвішування їх у шкільному

III етап – презентація отриманих результатів.

Цей етап проводиться у вигляді години спілкування

«Зимуючі птахи»

Птахи – невід’ємна частина природи.

Птахи походять від плазунів, але мають більш високу організацію, пов’язану з пристосуванням до повітряного способу життя.

Тіло вкрите пір’ям, що виконує, в основному, три функції:

- забезпечує теплоізоляцію;
- забезпечує обтічність тіла;
- утворює несучі площини.

Кістки скелета у птахів пневматичні, наповнені повітрям, і це полегшує масу птахів у польотів. Серце чотирикамерне, є два кола кровообігу. Дихання птахів здійснюється за допомогою легень і пов’язаних з ними повітряних міхурів. Краще насичення киснем крові – важливе пристосування до польоту.

Органи травлення побудовані своєрідно. Дзьоб птахів пристосований до різноманітних складних рухів, і, незважаючи на відсутність зубів, це сприяє різноманітності кормів, які використовують птахи. Перетиранню їжі допомагають камінці, що потрапляють до шлунка і відіграють роль жорнів. Висока швидкість перетравлення пов’язана з інтенсивним обміном речовин (температура тіла птахів +42)

Птахи поїдають багато їжі, яка часто складає 50-80% їхньої маси. Особливо це стосується дрібних пташок, які без їжі гинуть через 15 – 30 годин.

З органів чуття найкраще розвинутий зір. Птахи розрізняють усі кольори та їхні відтінки. Гострота зору в них у декілька разів вища, ніж у людини. Поряд із зором важливим органом орієнтації і спілкування є слух.

Птахи, які
населяють
нашу місцевість

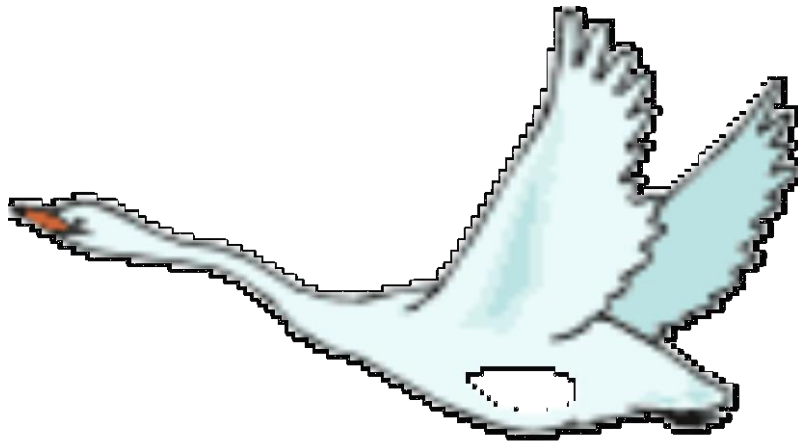
зозуля, дятел, жайворон польовий, горобці, крук, сорока,
ворона сіра, грак, синиця, ластівка, сова, орел білий, лелека,
бусол, зяблик, голуб, шишкар, дрізд, повзик, куріпка,
журавлі,
чаплі, качки, гуси, зяблик.

Яку користь приносять
птахи?

Птахи – санітари лісу і саду. Вони поїдають комах, різних гризунів. Шпаки за день приносять до гнізда близько 800 комах. Сова за день знищує 6 мишей. Сім'я шпаків за день знищує 350 гусениць, жуків та равликів, а ластівка за літо знищує близько мільйона різних шкідливих комах. Синиця за день з'їдає 400 шкідливих комах).

Птахи

МОГО КРАЮ.

Синичка

1. Про те, що синиця дуже корисний птах, відомо людині ще з давніх - давен. Перший закон про охорону птахів був прийнятий на початку 13 століття, а в грамоті Людовика Баварського (1328 р.) говорилося, що: «Тяжкий штраф чекає того, хто зловить синицю — старанного ловця комах». Взимку синиці їдять у садах яйця та зимуючих гусениць золотогуски, деяких шовкопрядів. Щоб приваблювати синицю у сади, слід вивішувати їжу для них. Синиці починають гніздування рано навесні. Тому дуплянки для них розвідують з осені. Спочатку птахи ховаються в них від морозу, а потім залишаються і виводять пташенят з настанням пори гніздування.

Синички, хоча і тримаються поблизу людини, свої гнізда часто будують в дуплах дерев, у щілинах будівель, на балконах, але завжди зберігають певну дистанцію. Житла споруджені дуже старанно: вимощують порожнину дупла або щілини в стіні будинку сухим мохом, сухою травою і листям, але саму середину гнізда, куди самочка відкладає маленькі, білі, з рожевими цяточками яєчка (їх буває 10—12), вимощують ніжним пір'ячком і шерстю тварин. За літо синичка встигає вивести 2 покоління пташенят. Таким чином, можна підкреслити, що синички — це одні з найбільш корисних пташок, які не тільки милують око і

дарують насолоду своїм веселим співом, але й допомагають людям у боротьбі за високі врожаї садів та городів.

Бережіть цих чудових пташок!

ДЯТЕЛ

Забарвлення оперення в дятлів здебільшого строкате, яскраве, іноді одноманітне (чорне, зелене) і майже у всіх видів самців і деяких самок на голові є червона «шапочка». Голова в них порівняно велика, дзьоб міцний, конічний, на кінці долотоподібний. Язик надзвичайно довгий (8—14 см), завжди змочений липкою слиною. Це в дятлів найбільш чутливий орган дотику. Ним вони добувають з-під кори і навіть з деревини комах та їх личинок. За допомогою коротких і сильних ніг з гострими загнутими кігтями всі дятли чудово лазять по стовбурах дерев, спираючись на цупкий хвіст. Літають неохоче, але швидко, то різко піднімаючись, то ніби падаючи з складеними крилами.

Галка

Вона чорна, лише шия, щоки в неї світло-сірі та черево темно-сіре. Дзьоб товстий. Живиться галка переважно комахами, якими й вигодовує пташенят. Особливо корисна вона поблизу населених пунктів, де знищує багато шкідників у садах і на городах. В деяких населених пунктах галка буває майже єдиним видом птахів, що знищує хрущів у зелених насадженнях. Галки визбирують багато черв'яків, лялечок жуків та інших комах під час оранки. Восени вони збираються у великі зграї, іноді разом з граками і мандрують по полях в пошуках їжі

Снігур.

З'являється в лісах і парках пізно восени. Він більший за горобця (вага 32—34 г). Має чорний короткий і товстий дзьоб, м'яке, довге та густе оперення. Самці досить нарядні взимку. Вони червоногруді, з чорною синюватого блиску «шапочкою» на голові, таким же чорним підборіддям, хвостом і крилами та сіро-голубою спинкою, з білим попереком і надхвістям. В самок замість червоних і голубих кольорів бурувато-сірі. Взимку снігурі поїдають насіння бур'янів, різні ягоди та бруньки дерев.

Шишкар.

За розмірами трохи більший за снігура (вага 43— 57 г). Нижня і верхня щелепи дзьоба загнуті і їх кінчики перехрещуються між собою. Крила довгі, хвіст порівняно короткий, з вирізкою, ноги міцні, короткі. Забарвлення старих самців яскраво-червоне, крила і хвіст бурі. Самки забарвлені в сіруватий та зеленувато-жовтий, а молоді птахи бурий колір. Шишкар живиться насінням хвойних дерев, яке майстерно витягає з шишок.

Ворона.

Ворона сіра, або гава — добре відомий усім птах. За будовою тіла вона нагадує крука, але менша за нього (вага 500—700 г). Голова, горло, крила, хвіст, дзьоб і ноги чорні, решта оперення сіре. Ворона живиться комахами, гризунами. Може заподіювати шкоду, коли знищує яйця і пташенят як комахоїдних, так і мисливських птахів, нападає на домашніх курчат, поїдає насіння на посівах. У зв'язку з цим її відносять до шкідливих птахів. Проте влітку і восени ворона сіра знищує багато шкідливих комах і приносить тим самим велику користь. Відомо, що ворона разом з галками та граками під час оранки визбирує із землі личинок хрущів та дротяників.

Сорока.

Має чорно-біле строкате оперення, довгий східчастий хвіст. Сорока всеїдний птах. Живиться різноманітними комахами, а також зерном диких трав та злакових культур. Але там, де сорок багато, вони шкодять, знищуючи багато пташенят як диких так і свійських птахів. Коли пташенята підростуть сорока починає полювати за мишовидними гризунами та комахами і знову стає дуже корисним птахом. Взимку знаходить корм і на смітниках.

Віршована вікторина

На землі білосніжна корона,
Біле все, лише чорна... (ворона).

Вже безлисте гілля, наче палка,
А на ньому сидить сонна... (галка).

На тополі високо-високо
Стрекотить білобока... (сорока).

От було б менше снігу, якби
Були б ситі усі... (голуби).

А ось тут на малім деревці,
Ніби кульки сидять... (горобці).

Все замерзло, немає водички.
Між гілками літають... (синички).

В пору цю їсти пташечка хоче,
Он на дереві дятел... (стукоче).

З-під кори добуває личинки,
Все ж їда для малої... (пташинки)

Все послуло: жук, муха, комар,
А в ялинах — господар... (шишкар).

З шишок від добуває зернятка,
Будуть ситі його... (пташенятка).
Десь здалеку доноситься стук,
То горіха роздовбує... (крук).

Ліс шумить і хурделиця ойка,
Між гілками з'явилася... (сойка).

В теплий край ці пташки не літають,
Зиму тут вони всі... (зустрічають).

На берізці на гіллі вгорі
Кольорові сидять... (снігурі).

А омелюхів зграйка ось тут
Горобину червону... (клюють).

Десь у лісі, немов у дворі,
Ходять красеники... (глухарі).

Зараз стужа, мороз і зима.
Корму доброго птахам... (нема).

Та у вирій вони не літають,
Вони мужньо тут зиму... (стрічають).

Над усе вони люблять свій край,
То ж пташині ти... (допомагай).

Прикмети та приказки

*Веселики на крилі весну принесли

- * Де лелека водиться, там щастя родиться.
- * Де багато пташок, там нема комашок
 - * Ранні пташки росу п'ють, а пізні слізки ллють
 - * Пташка красна пір'ям, а людина знанням
 - * Ластівка день починає, а соловей кінчає
 - * Ластівки низько літають – дощ обіцяють
 - * Кури у землі купаються – на негоду
 - * Гуска ховає дзьоб під крило – на мороз
 - * Зозуля стала кувати - морозу більше не бувати
 - * Снігур цвірінькає під вікном – на відлигу

Загадки

Першим я приніс весну, пробудив усе від сну
Заспіваю під вікном, бо зовуть мене
(шпаком)

Усі в блакитнім піджаку, рожевій сорочці.
У нас зимою по саду, гуляють по снігу
(снігурі)

Фартушок жовтенький, голосок тоненький,
Ця пташка невеличка, називається
(синичка)

Вірно людям я служу, їм дерева сторожу
дзьоб міцний і гострий маю, шкідників ним добуваю
(дятел)

В мене є великий хист, я співаю, як артист.
Спів мій радісний усюди люблять слухати всі люди.
(Соловей).

Хоче – прямо полетить, хоче – у повітрі висить.
Каменюкою падає з висоти. А в полях співає пісні.
(Жайворонок).

Скажіть, малята, що воно за птиця? Все життя співати в півня вчиться.
Але й досі знає вона всього лиш половину пісеньки його.
(Зозуля).

Швидко птах цей скрізь літає, безліч мошок поїдає,
За вікном гніздо своє будує, тільки в нас він не зимує.
(Ластівка).

Гриць дивується, питає: що за пташка так співає?
Як горобчик, цвірінчить, мов сорока скрекотить,
А ще інколи бува, що кричить немов сова!
Хто ж виспіває отак? Та тож так співає...

(Шпак)

Двічі родився, в школі не вчився, а години знає.

(Півень)

Привітала нас піснями із весною
І живе з нами під стріхою одною.

(Ластівка)

* * *

Маленький хлопчик у сірій свитинці
По дворах стрибає, крихти збирає.

(Горобець)

* * *

Ось хатина, в ній – Співак
Як цю пташку звати...

(Шпак)

* * *

Стрекотуха білобока
Звуть усі її ...

(Сорока)

* * *

Біла латка,
Чорна латка
По дереву скаче.

(Сорока)

* * *

Не лікар, а дерева лікує.
З дерева лунає звук:
Хто там стукає: тук-тук?

(Дятел)

* * *

Сам вечірньої години
Заховався в кущ малини.

Та на дуду голосну
Грає пісню чарівну.

ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ «Зимуючі птахи»

Мета: забезпечити засвоєння учнями знань про значення птахів у природі та житті людини; довести до свідомості учнів необхідність збереження різних видів зимуючих птахів; виховувати у дітей повагу та бережливе ставлення до природи.

Обладнання: ілюстрації зимуючих птахів, дитячі малюнки, пташині годівнички, виставка книг про птахів, записи «голоси» птахів.

Хід заняття:

I. Повідомлення теми і мети заняття.

Учитель. Діти, куди ми потрапили? Прислухайтесь. Що це? (Звучать голоси пташок.) Яка пора року на вулицях нашого міста? (Голоси птахів стихають.)

— Чому вони стихли? Що сталося? Куди поділися пташки? Чому?

— Чи всі пташки відлетіли в теплі краї?

— Діти, пригадайте, яких птахів ви знаєте? (Лелеку, перепілку, шпака...) А ще? (Соловейка, журавля...) А горлицю, дрозда, мухоловку не забули? Та хіба всіх пригадаєш? Он тільки на Україні їх 360 видів! А всього на Землі 8600.

Сьогодні ми говоритимемо про птахів, які зимують у нас. А ось і вони.

До нас сьогодні завітали гості. Це птахи, які залишилися у нас зимувати.

1-й учень

Гуляють білі сніговиці,

Тріщить мороз,

гудуть вітри.

Сидять зажурені синиці,

І повзики, і снігурі.

2-й учень

Зима-зима. Не те, що влітку —

Біліє далеч снігова,

І на малесеньку чечітку

Колючий острах навіва.

Дзьобатий дятел працьовито

У кору стука — не дріма.

Але тепер йому не літо —

Кругом зима. Кругом зима!

3-й учень

А сніг лежить, а вітер злиться.
І навіть щиглик на біду,
Хоч звичка в нього — бадьориться,
Притих під кущиком в саду.

4-й учень

Сніжинки білі — не комахи,
А ковдра біла — не тепло,
І повели розмову птахи
Про те, що буде, що було.

II. Основна частина.

Учитель. Послухаймо, що цікавого вони нам розкажуть. Перший наш гість — Синичка. А тепер, Синичко, розкажи, як тобі живеться.

Синичка:

Скільки тут пташок співало,
Веселилося щодня,
Коли сонце пригрівало
І літала комашня,
Кожний кущик, кожна гілку
Обсідали залюбки,
Щоб не шкодили ніскільки
їм зажерливі жуки.
Сили в крильцях не жаліла
Кожна пташка — ой, люлі!
І комах, і гусінь їла
На зеленому гіллі.
Я одна, тоді, бувало,
Не хвалюся задарма,
За добу комах з'їдала,
Скільки важила сама.
А тепер кругом зима —
Ні комашечки нема.

Учитель. А ось і другий гість. Він вам добре знайомий. Хто це? (Дятел) Як тобі, Дятле, живеться взимку?

Дятел:

Ой було, було, було —
Всюди зелено було.
Хто працює, а не спить,
Досхочу міг їсти й пить.
Пробудився на зорі —
Застрибав по корі,
Де сховався жучок,
Короїд, черв'ячок...
Лиш прицілився — стук-стук! —
І вже у дзьобі жук.
А тепер кругом зима,
їжі доброї нема!

Учитель. Веселий і безтурботний Горобчик з'явився тут.

Горобчик:

В зимові дні на стовпчиках,
На вітах, на дахах
Сидять малі горобчики
У сірих піджаках.
Сидіти їм під стріхами,
Шукати б їм тепла,
Та жаль, що всюди віхола
Поживу замела.
Сніги, мов білі килими,
І долі ні зерна.
Ви хліба накришили б нам,
Посипали пшона.
Горобчики наїлися
І наче у теплінь
Всі радо розлетілися —
Цвірінь, цвірінь, цвірінь!

Сорока: І мене діти взимку біля своїх годівниць бачать.

1-й учень

А пташкам маленьким де їсти узяти,
Як снігом весь світ замело?
В них лапки маленькі.

Як сніг розгрібати?

Як знати, де зерня було?

2-й учень

Тепер нам пора про пташину подбати,

Від голоду уберегти.

Для неї годівнички малі змайструвати

І крихти туди принести.

3-й учень

Бо ж ми у теплі і в достатку живемо,

І нам не страшні холоди.

А крихтами хліба ми пташку спасемо

Від голоду і від біди.

Учитель. Ось ми і дізналися, які пташки зимують у нас. І я дуже рада, що всі ви, діти, потурбувалися про них, виготовили найрізноманітніші годівнички, у які насипатимете різний корм для пташок, щоб вони успішно перезимували. А якого корму потребують пташки?

1-й учень. Синичкам можна давати різну крупу, насіння соняшника і гарбуза, а також свіже несолене сало.

2-й учень. Для інших пташок згодяться пшоно, крихти білого хліба і каша, а також дрібно нарізані яблука.

3-й учень. А ще можна покласти в годівничку і різне насіння з квітів та трав.

4-й учень. Що б ви туди не насипали, не забувайте, що годівнички до вечора опустіють, тому зранку не забудьте принести корму знову.

1-й учень. Зате навесні ваш садок, навіть те одне деревце, що під вашим віконцем, зацвіте і заспіває веселим щебетом пташок. Його не вразить ані попелиця, ані гусінь, ані інші шкідники, адже пташки, про яких ви подбали, не забудуть про ваше тепло і добре серце.

2-й учень

Ми зробили годівнички

Для горобчика й синички.

Корму також принесли,

Щоб голодні не були.

Учитель. А зараз настав час для демонстрації наших годівничок.

(Кожна дитина підходить до тієї годівнички, яку вона виготовила, і розповідає про те, як це вона це робила і хто їй допомагав.)

Ш. Підведення підсумку.

Учитель:

- Яких зимуючих птахів ви спостерігали в нашій місцевості?
- Чому вони не полетіли до теплих країв?
- Які можна зробити годівниці для птахів?
- Які птахи прилітають до годівниць?
- Який корм краще поїдають?
- Яке правило ви засвоїли при підгодівлі птахів?
- Чим віддячують птахи?

Отже, ви для себе зробили висновок: кожен, хто любить і цінує рідну природу, повинен постійно дбати про її збагачення, вміти зберігати і розумно використовувати її скарби. Отож, необхідно завжди охороняти птахів, стежити за тим, щоб ніхто не кривдив їх, не забирав яєчок, не руйнував гнізд, не здіймав галасу там, де вони гніздяться!

Діти вивішують годівнички на подвір'ї школи і насипають корм для птахів.

